

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano Eivsdem Societatis olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis. Disputationes
Scholasticæ De Incarnatione Dominica**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1653

2. De objecto scientiæ acquisitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81011)

tia acquisita, accipiendo novas species obiectorum, quæ sensibus experiebatur. Hæc est communis non solum Theologorum, sed Patrum etiam, quos plures affert Maldonatus super illa verba Luc. 2. *proficiebat sapientia, & ætate*, n. 40. nam licet ex iis verbis efficaciter non probaretur reale augmentum in scientia; Patres tamen prædicti verè supponunt reale augmentum, cum de eo prædicta verba intelligant. Vide etiam Patres plures apud Vasq. *disp. 5. c. 2.* qui ad minus de scientia experimentalis sunt intelligendi; in quo etiam sensu dicitur Christus didicisse obedientiam *ex his quæ passus est & alia eiusmodi.*

Ratione item probatur, quia sensus externi Christi percipiebant obiecta proposita, ut constat passim ex euangelio; ergo transmittabant species ad sensum internum; & hinc ad intellectum ministerio phantasmatum; ex quibus oriebatur scientia experimentalis.

Petes, in quo differt hæc scientia experimentalis caloris v. g. in Christo à scientia per accidens infusa quam diximus conclusionem secundam habere de calore.

Respondéo, differre in eo quod hæc scientia experimentalis terminatur non solum ad calorem, sed etiam ad sensationem caloris, quam Christus habuit; itaque cognoscit calorem, ut reuera experientia perceptum.

Dices etiam scientia per accidens infusa percipit calorem cum ordine ad sensationem, ut supra diximus; est enim scientia caloris diuersa à scientia, quam habet Angelus, quia est scientia caloris, ut immutantis tactum, & cum ordine ad sensum, quem immutat; ergo non differt à scientia experimentalis.

Respondéo, negando consequentiam; quia scientia per accidens infusa non terminatur ad sensationem Christi intuitiue, sed abstractiue, sicut etiam in absentia rerum formamus species earum, abstractendo ab existentia; at verò scientia experimentalis terminatur intuitiue ad sensationem Christi præsentem, & postea recordabatur Christus se habere sensationem talis obiecti, & ideo appellatur experimentalis.

Ex dictis infero primò, quid dicendum sit de habitu scientiæ acquisitæ. Cum enim in libris de anima dixerim, habitus acquisitos intellectus non esse nisi species bene coordinatas obiectorum, consequens est, ut quod de speciebus diximus de habituali scientia dictum intelligatur; videtur esse aperta mens S. Thomæ supra q. 9. art. 4. & q. 11. art. 6. ubi habitum, & species pro eodem omnino vsurpat. Sicut ergo habuit Christus species similes nostris per accidens infusas, & alias etiam experientia acquisitas; ita dicendum est, habuisse habitus similes nostris per accidens infusos, & alios propria experientia acquisitos.

Infero secundò, quid dicendum sit de habitibus voluntatis: cum enim dixerim etiam in prædicto loco Philosophiæ probabile esse, facilitatem illam, quam experimur ad actus voluntatis, non distingui à speciebus, & experientia, quæ habitualiter manet in intellectu; consequens etiam est, quod eodem modo loquendum sit de habitibus voluntatis Christi, sicut diximus de intellectualibus. Habuit ergo Christus infusas per accidens virtutes morales similes nostris,

sicut habuit infusas per accidens species similes nostris; sed tamen in gradu excellentiori; habuit denique nouam facilitatem experientia acquisitam, sicut habuit novas species experientiales, & hoc etiam sensu dici potest didicisse obedientiam, & alias virtutes, iuxta illud Pauli ad Hebræos 5. *tentatum per omnia pro similitudine absque peccato, ut misericors fieret.* Nec oportet ponere huiusmodi habitus virtutum acquisitarum infusos à primo instanti; cum toto illo tempore vsque ad vsum rationis naturalem essent otiosi, sed satis erit, ponere eos per accidens infusos à principio vsum rationis, & quidem successiue, sicut diximus de speciebus, à quibus hi habitus probabiliter non differunt; & postea experientia ipso nouo modo auctos per aduentum specierum experimentalium. Videatur Salas 1. rom. in 1. 2. tractatu 2. disp. 7. sect. 11. n. 100. qui dicit, non loqui consequenter, qui negantes habitus scientiæ per accidens infusos à primo instanti ponunt has virtutes tunc per accidens infusas.

P. Suarez supra *disp. 19. in fine*, existimat, Christum exercitio actum non auxilium habitum vllum virtutis moralis; quia à principio habuit eas omnes in gradu heroico, supra quem non poterant actus quidquam addere, & quia alioquin fuisset facillior, & promptior ad vnam virtutem, quam ad aliam. Cæterum ne repetamus quaestiones philosophicas, demus habitus illos diuersos à speciebus, quos ponit P. Suarez, non potuisse augeri per actus. Cæterum nec ipse, nec alius negare potest; quin ex ipsis actibus relictis fuerint novæ species experimentales, quibus Christus cognoscebat, quod exercuisset se in actibus misericordiae, v. g. & delectationem maximam in eo exercitio fuisset expertus; quæ quidem experientia erat nouum motuum inellinans ad misericordiae actus, & non ad temperantiam, v. g. ergo potuit exercitio habere maiorem facilitatem in aliquo genere. Hanc igitur appello ego habitum; licet ergo Christus ab initio vsum rationis acceperit facilitatem per accidens infusam ad omnes virtutes modo explicato, potuit tamen per experientia ipsam habere nouam facilitatem ad earum obiecta, quæ in mea sententia pertinet etiam ad habitus acquisitos.

SECTIO II.

De obiecto scientiæ acquisitæ.

Hæc quaestio ex supradictis breuiter determinari potest, supponendo, Christum per hanc scientiam non solum cognouisse vniuersalia, sed etiam res singulares, & indiuiduas, quia hæc etiam cadunt sub obiecto nostri intellectus, ut suppono ex Philosophia, & hoc supposito.

Dico primò, Christum cognouisse per hanc scientiam obiectum sensuum externorum: item substantias ipsas per species alienas; atque etiam substantias spirituales per species rerum materialium; sicut cognoscuntur à nobis, quibus Christus in hac scientia assimilatus est.

Aliqui dubitant de Angelis; an cogniti fuerint à Christo per hanc scientiam; quia nimirum lumen naturale non potest eorum existentiam, nisi probabiliter ostendere; Christus autem non habuit assensus probabiles.

Certe

Ceterum hoc non probat non potuisse cognosci saltem per apprehensionem simplicem: deinde forsan potest lumine naturali demonstrari possibilitas, seu non repugnantia Angelorum, licet non possit demonstrari existentia. Denique potuit audire à Deo, esse Angelos, non quidem per solam scientiam infusam independentem à phantasia, sed per cognitionem similem nostræ, quoad dependentiam à speciebus rerum materialium; & fortasse naturalem; ex quo non sequitur Christum habuisse actum fidei, ut postea dicam. Confirmarique potest, quia de facto dicitur Angelus apparuisse Christo confortans eum, Luc. 22. apparere autem est videri Angelum aliquo genere cognitionis, quo antea non videbatur; non fuit autem visus de nouo per scientiam beatam, vel infusam propriam animæ separatæ; per hanc enim semper cognoscebatur; nec dicitur vnus Angelus alteri Angelo apparere; ergo quia cognitus fuit per scientiam humanam habitam per species alias, & in specie corporea, vtnotauit noster Salmeron *tomio 10. super illa verba Luc. tracta- tu 14.*

16
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Salomon habuit scientiam rerum naturalium, v. g. omnium plantarum, quæ sunt de factis ergo credibile est, Christum etiam in hoc genere scientiæ dependentis à phantasia, qualis erat scientia Salomonis habuisse notitiam aliorum entium possibilem; quia verè in omni genere sapientiæ, fuit plusquam Salomon hic.

Sed ex dictis oritur triplex difficultas.

Prima, si Christus hac scientia cognoscebat secreta cordium, res occultas, Angelorum existentiam, res denique possibles, quæ omnia non percipiebat sensibus; quomodo hac scientiam in seipsis, an in alio. Non in seipsis, quia non habebat speciem propriam eorum; cognoscebat enim ea per species alias, sicut nos; ergo cognoscebat in alio; in quo ergo? non enim videtur posse assignari obiectum proportionatum huic scientiæ, in quo hac cognosci possint.

Respondeo, potuit hac cognoscere, saltem in reuelatione Dei facta sibi, non per scientiam infusam, sed per cognitionem humanam, seu dependentem à phantasia, cuiusmodi sunt sæpe plures reuelationes.

Dices, ergo iam Christus hac omnia cognosceret per fidem.

Nego sequelam, quia Christus poterat cognoscere reuelationem, non tamen assentiri obiecto reuelato, in quo stat formaliter actus fidei, sed solum scire ea obiecta reuelari sibi, sicut *scitio- ne sequenti* dicemus, Christum pluribus obiectis non præstitisse assensum per scientiam acquisitam, sed solum iudicasse de illatione, & principiis cognitis.

Sed vrgebis, neque sciebat Christus per hanc scientiam euidenter, eam esse reuelationem Dei; quia non cognoscebat reuelationem in seipsa quidditatiuè, & perfecte.

Respondeo, saltem sciebat euidenter, dari motiua, quæ prudenter cogere ad credendum esse reuelationem Dei; itaque ad minus iudicabat Christus, esse motiua euidentis credibilitatis de tali obiecto, v. g. de tali cogitatione occulta Petri, & hoc est, scire aliquo modo per hanc scientiam, dari talem cogitationem in Petro: sicut hæreticus dicitur scire res fidei, licet eas non credat.

Secunda difficultas, an huiusmodi reuelationes fuerint naturales, vel supernaturales.

Respondeo breuiter, etiam si fuerint supernaturales, pertinent ad hoc genus scientiæ, quia fiebant per species similes nostris, & dependentes à phantasia. Addo tamen, potuisse esse naturales entitatiuè, quia etiam in ordine naturæ videtur, posse Deum, vt auctorem naturæ loqui, cum creatura rationali, & manifestare illi aliqua occulta, vel absentia; sine productione alicuius actus supernaturalis entitatiuè.

Tertia difficultas, an Christus per hanc scientiam cognosceret iam antea ea obiecta, quæ sensibus percipiebat, v. g. per visum, vel auditum.

Respondeo, non esse necesse, quod hac scientia semper præueniret sensuum operationes, potuit enim de facto aliqua obiecta Christus per sensus experiri; quæ prius per hanc scientiam non nosset, nec in hoc apparet aliqua imperfectio. Si verò sermo sit de obiectis, quæ

audiebat ab aliis hominibus, verius videtur, prius fuisse cognita per hanc scientiam. nam licet non idem forsitan diceretur Christus discere ab hominibus, quæ audiebat, si ea iam non cognosceret per hanc scientiam; discere enim, propriè loquendo, supponit ignorantiam talis obiecti, id est, nescire prorsus illud alia via, ut fatetur Vasquez *disf. 55. num. 17*. Christus autem ea omnia sciebat per scientiam beatam, & infusam; cæterum adhuc habebat aliquam speciem magisterij, si ea ipsa Christus non sciret iam per scientiam illius generis; dicendum ergo videtur, Christum, licet denuo cognosceret loquutionem hominum, quam audiebat; non tamen rem dictam; ut in hoc etiam sensu verum sit quod dicitur Ioann. 2. *opus ei non erat, ut quis testimonium perhiberet de homine; ipse enim sciebat quid esset in homine*, scilicet per scientiam etiam, de qua loquimur, alioquin opus esset ei testimonium de homine, cognosceret illum per hanc scientiam.

Vasquez.

24
Difficultas
ex Luc. 22.
Contra hoc est vulgaris difficultas ex illo Luc. 22. ubi dicitur, Angelum de cælo apparuisse Christo confortantem eum, videtur enim hæc confortatio fieri non potuisse, nisi proponendo ei obiecta, & motiva quæ lenirent dolorem, & afferrent solatium: ergo ex loquutione Angeli didicistis ea obiecta; alioquin si Christus ea antea sciebat, videtur esse aliqua inconsiderantia, & inadærtentia, quod ipse ad ea tunc non attenderet, donec ab Angelo admonitus fuit.

Vasquez.

Confortandi
verbum.

P. Vasquez *disputat. 56. cap. 2.* enixe contendit, Angelum, neque Christum villo modo instruxisse, nec ei vllam consolationem exhibuisse, sed confortasse in alio sensu, quatenus confortasse idem est, quod laudare, seu eius fortitudinem, & robur mirari; quam significationem ex scriptura & Patribus deducere conatur.

Conclusio au-
thoriz.

Ego magis assentior communi interpretationi, quam video esse sensum omnium fidelium existimantium, Angelum missum fuisse ad solatium Christi, alioquin nescio quem finem haberet eius missio, & apparitio in illa summa rerum perturbatione, & animi pressura: ut si hominem naufragum, & cum vndis maris luctantem laudares de ingenio, & animi dotibus: importunum sane munus obtulisses. Censeo ergo, Angelum ad solatium Christi venisse, non ad instructionem; potuit enim exhibere solatium multipliciter sine instructione. Primum per præsentiam, & compassionem eo modo, quo potest esse in beatis: solatium enim est miseris videre compassionem alterius; solatium etiam est, non esse vndique solum; Christus enim in medio noctis silentio discipulos saltem volebat sibi adesse socios, ipsi verò dormierunt, adfuit Angelus pro discipulis. Deinde solatium exhibuit, gratias agendo Christo pro passione, quam aggrediebatur; gaudemus enim videndo gratitudinem alterius pro iis quæ patimur; item laudando, & prædicando eius fortitudinem, ut volebat P. Vasquez; potuit exhibere solatium; lætificat enim laus nostra in ore alieno; & hoc ipsum erat solatium; quod non solum est afferre motiva ad ferendum dolorem, sed proponere obiecta gaudij;

gaudium enim de vno obiecto lenit dolorem de aliis: hæc autem obiecta non proponebantur Christo ab Angelo instruentem, sed ab Angelo laudante; gratias agente, præsentiam exhibente, ut Christus videns Angeli præsentiam, laudes, gratitudinem, de iis omnibus lætaretur. Denique aspectus pulcherrimus Angeli, splendor, gloria, Maiestas, magnopere potuit recreare sensus, & appetitum internum Christi, qui vndique obiectis terribilibus angebatur. Habuit ergo Angelum confortantem, & consolantem, ut Patres communiter docent, non tamen instruentem, vel docentem.

SECTIO III.

Qualis fuerit scientia acquisita Christi?

DE scientia Christi acquisita plura possunt dubitari. Potissima hæc sunt, an eius cognitio fuerit, vel potuerit esse falsam fuerit probabilis: an obscura? an discursiva? de quibus in hac sectione breviter dicemus.

Et quoad attinet ad primum, conveniunt Theologi, quod Christus non habuerit de factis errorum, neque etiam ignorantiam vllam, non solum eam, quæ vocatur prava dispositio, sed etiam quæ vocatur privatio, id est, carentiam scientiæ debitæ secundum statum, & conditionem præsentem, ita S. Thom. *in 1a quest. 15. art. 3.* & cum eo Theologi omnes. Videatur Suarez, *suprà disf. 24. sect. 3.* & Vasquez *infrà disf. 61. cap. 9.* ubi invenies Scripturam, & Patrum testimonia pro hac veritate. Ratione etiam constat primum, quia huiusmodi imperfectiones non inveniuntur in beatis, ergo neque in Christo. Item quia per scientiam beatam & infusam supernaturalem poterat impedire errorem, & eius periculum, si aliquando immineret ex sensibus, vel ex alio capite. Denique, quia si semel Christus deciperetur, mutaret eius auctoritas, & doctrina. Quod si Patres aliquando videntur tribuere Christo ignorantiam, vel dubitationem, loquuntur minus propriè de ignorantia, quantum est ex parte naturæ humanæ, nisi à Deo accepisset thesauros scientiæ; vel de ignorantia in suis membris, ut dixit Augustinus, vel gessisse se instar ignorantis, vel dubitantis. Vide Patrum loca apud prædictos auctores. Nec obstat, quod per sensus perceperis aliquando obiectum imperfectè, v. g. cum pavilum apparebat obiectum minus, quia erat longè distans. nam ille non est error, sed imperfectus modus percipiendi, qui consequitur sensus humanos.

Difficilius est, an de potentia absoluta potuerit habere errorem iudicij humanitas assumpta à Verbo.

Negant omnes de errore culpabili. De inculpabili verò etiam speculatiue negat P. Suarez *ubi suprà dist. 1. sect. 3.* & probat auctoritate Anfelmii *lib. 2. cur Deus homo c. 13.* ubi negare videtur etiam de possibili errore, vel falsitate in natura assumpta.

Opposita sententia communis est, & verior, quam post alios tuetur Vasquez, *ubi suprà*, & nostri recentiores, non solum loquentes de habitu inclinante ad falsitatem (in quo nulla est diffi-